

8. KAD DIEVA PLĀNI MAINĀS

„Jona nostaigāja pa pilsētu vienas dienas gājumu un sauca: “Vēl četrdesmit dienas, tad Ninive tiks sagāzta!” (Jonas 3:4)

NINIVE – DIEVAM LIELA PILSĒTA

Jonas 3:3 saka, ka bija vajadzīgas trīs dienas, lai izstaigātu Ninivi. Skeptiķi domā, ka tik liela šī pilsēta gan nevarējusi būt. Citi izsaka domu, ka Jona sāka sludināt tikai pēc vienas dienas pastaigas pa pilsētu, jeb citiem vārdiem, vienu dienu viņš staigāja, vienu dienu sludināja, bet trešajā dienā atstāja pilsētu. Bet šādas atrunas novirza no lietas būtības. Autors norāda, ka pilsēta ir liela un nozīmīga, sevišķi Dieva acīs. Iespējams, ka autoram bija prātā ne tikai pati pilsēta. Ninive ietvēra arī visai lielu tai piederošu administratīvo apgabalu, tāpat kā mēs lielpilsētām pieguļošās priekšpilsētas mēdzam uzskatīt par vienu veselu.

Dievs vēlējās paglābt niniviešus no iznīcināšanas. Jonas misija bija brīdināt par šo iznīcināšanu. Vissvarīgākais punkts šajā jautājumā – uz to norāda burtiskais ebreju teksts – ir tas, ka pilsēta ir “Dievam liela pilsēta” jeb Dievam ļoti nozīmīga.

ĪSI UN SKARBI

Jonas grāmata, aprakstot pravieša sludināšanu, neiedziļinās detaļās. Tā vienīgi ziņo, ka Jona sludināja “*Vēl četrdesmit dienas, tad Ninive tiks sagāzta!*” (Jonas 3:4) Aprakstot Sodomas un Gomoras izpostīšanu (skat. 1. Mozus 19:25; Vaimanu (Raudu) dziesmas 4:6; Amosa 4:11), Raksti lieto darbības vārdu *hapak* (“apgāzt”), bet šis vārds tulkojams arī kā “pagriezt uz otru pusi”, “pārveidot” (skat. 1. Kēniņu 22:34; Jeremijas 13:23). Iespējams, ka Dievs ar nolūku iedvesmoja Jonu lietot šo daudznozīmīgo vārdu. Ja Ninive “nepagriezīsies uz otru pusi”, tā tiks “apgāzta”.

Vēsts īsums varbūt izskaidrojams ar to, ka Jona savu sludināšanu netika īpaši plānojis, vai arī ar to, ka vēsts ietekme nebalstījās Jonas daiļrunībā, bet Dieva spēkā. Lai nu kā, bet Jona savu sirdi sludināšanā neielika. Lai arī viņš beidzot bija ieradies Ninivē, viņš joprojām bija negribīgs pravietis, viņš cerēja, ka Dievs patiešām varētu izpostīt šo riebīgo lielpilsētu. Mums jāatceras, ka antīkajā pasaulē pravieši nebija misionāri. Jona bija atnesis tikai brīdinājumu. Viņš neaicināja uz nožēlu, vai atteikšanos no viltus dieviem.

TŪLĪTĒJA REAKCIJA

Ninivieši reaģēja nekavējoties. „Nebija nozīmes tam, ka Jona ir svešinieks, pārstāv citu valsti un citu dievību. Antīkās pasaules politeisms pieļāva simtiem dievu, katrs no tiem varēja ietekmēt dzīvi vai nu uz labu, vai ļaunu. Ārzemju delegācijās reizēm varēja tikt iekļauts pravietisks personāls, lai, vedot sarunas un slēdzot līgumus, tiktu ņemts vērā ietekmīgāko dievību viedoklis. (..) Tas, ka Jona bija ārzemnieks, varēja pat tikt uzskatīts par pierādījumu viņa vēsts patiesumam, jo kāpēc gan cilvēks uzņemtos tālā ceļojuma grūtības un risku, ja viņš nebūtu kādas dievības

sūtīts?" John H. Walton, Victor H. Matthews, and Mark W. Chavalas, *The IVP Bible Background Commentary: Old Testament* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 2000), pp. 779, 780.

Svētais Gars pildīja īsos pravieša vārdus ar spēku, kuru viņš pats pat nenojauta, un ļaudis ticēja vēstij no Israēla Dieva. Ebreju idioma "ticēt iekš" ietver uzticēšanos kādai personai (piem. 1. Mozus 15:6; 1. Samuēla 27:12). Ninives ļaudis vairāk uzticējās Dieva vārdam nekā Viņa paša tauta.

Kaut arī niniviešiem Kungs bija svešzemju dievība, ļaudis atzina savus grēkus, kad Dievs ar Jonas starpniecību uz tiem norādīja. Ninives ķēniņš savai tautai pavēlēja: "*Lai sedzas ar maisu gan cilvēks, gan lops un gauži sauc uz Dievu. Ikviens lai atstājas no saviem ļaunajiem darbiem un varmācības, ko tas paradīs darīt!*" (Jonas 3:8) Viņi "apgriezās", lai netiktu "apgāzti". Asīrijas impērija bija slavena ar vardarbību. Vardarbība tādās Rakstu vietās kā 1. Mozus 6:11 un Habakuka 1:3 neattiecas tikai uz atsevišķiem gadījumiem, bet uz dzīvesveidu un uzvedības filozofiju kopumā. Asīrijas politika balstījās apzinātā un sistemātiskā nežēlībā un spēka lietošanā. Ninives ļaudis tagad apņēmas atstāt šādu dzīvesveidu. Lai demonstrētu savu apņemību, viņi lūdza un gavēja. Interesanti, ka ķēniņam skubinot ļaudis "*lai ikviens atgriežas no sava ļaunā ceļa*" (Jaunajā tulkojumā „*Ikviens lai atstājas no saviem ļaunajiem darbiem*”), viņš lieto ebreju praviešiem raksturīgu izteicienu (skat. Jeremijas 15:7; 18:11; 23:22; 25:5; 26:3; 35:15; 36:3,7; Ezehiēla 3:19; 13:22; 18:23; 20:44; 33:9,11; Zaharijas (Caharijas) 1:4).

KAS ZINA?

Frāze "kas zina?" (Jonas 3:9) parādās arī stāstā par Dāvida un Batsebas grēcīgo attiecību rezultātā dzimušo bērnu (2. Samuēla 12:22), un arī Joēla grāmatā (Joēla 2:13,14). Visos trijos gadījumos frāze lietota saistībā ar gavēni.

Dievs pieņem Ninives nožēlu un maina savas domas attiecībā uz sodu (Jonas 3:10). Ebreju vārds, kas tulkots "kļuva žēl" (Jaunajā tulkojumā „Atstājās no visa ļauna”), *niphal*, ir *niham* locījums, kas nozīmē "nožēlot, mainīt domas". *Niphal* dažādās variācijās parādās daudzās vietās Vecajā Derībā. No tām šādās subjekts ir cilvēks: 1. Mozus 13:17; Ļjaba 42:6; Jeremijas 31:19. Pārējās iesaistīts ir Dievs. Tās, savukārt, iedalāmas trīs kategorijās:

1. Dievs nožēlo rīcību pagātnē: 1. Mozus 6:6,7; 1. Samuēla 15:11,35; Jeremijas 20:16; 42:10; Zaharijas 8:14.
2. Dievs runā par nākotnes darbībām, kuras varētu tikt mainītas: 1. Mozus 32:12,14; 2. Samuēla 24:16; 1. Laiku 21:15; Jeremijas 18:8,10; 26:3,13,19; Amosa 7:3,6.
3. Divreiz vārds parādās Dievu aprakstošā izteikumā; vienreiz to lieto pats Kungs (Joēla 2:13), otru reizi – Jona (Jonas 4:2).

Lielajā cīņā starp labo un ļauno Dieva rīcība var būt atkarīga no cilvēku atsauksšanās!

PĀRDOMĀM UN TURPMĀKĀM STUDIJĀM

1. Līdzīgi skaitlim trīs, arī skaitlis četrdesmit Bībelē atkārtojas daudzkārt. Piemēram, 1. Mozus 7:17; 4. Mozus 14:33,34; Mateja 4:2; Marka 1:13. Balstoties uz šiem pantiem, kāpēc, jūsuprāt, Dievs deva Ninivei 40 dienas nožēlai (Jonas 3:4)?

2. Jonas 3:6-8 stāsta, ka pats ķēniņš vadīja savus ļaudis nožēlā. Kāda nozīme bija tam, ka viņš savu valdnieka tērpu apmainīja pret maisu? Kā šī pazemības izpausme ietekmēja/varēja ietekmēt viņa pavalstniekus?

3. Salīdziniet Jonas uzdevumu ar kristiešu draudzes uzdevumu šodien. Kas ir kopējs un kas atšķirīgs? Kas jums var likt jums justies līdzīgi kā jutās Jona attiecībā pret Ninivi?

NOSLĒGUMĀ

Ninivieši par Dievu zina ļoti maz, tomēr nekavējoties pakļaujas Viņam. Israēlieši, būdami bagāti Dieva atziņā, augstprātīgi izvēlas ignorēt Kunga aizrādījumus un tiek aizvesti gūstā. Tas ir brīdinājums visu laiku Dieva ļaudīm – nenicināt Viņa žēlastību un aicinājumu nākt pie Viņa pazemīgā nožēlā.